

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA

Wiedza o społeczeństwie

Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 1
w Szczecinie

nauczyciel: **Anna Cichoniec**

I. Cele ogólne oceniania na lekcjach WOS-u:

- rozpoznawanie przez nauczyciela poziomu i postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań programowych
- informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i postępach w tym zakresie
- motywowanie ucznia do dalszej pracy
- wdrażanie do samokształcenia
- przekazanie rodzicom lub opiekunom informacji o postępach dziecka
- dostarczenie nauczycielowi informacji zwrotnej (ewaluacja) na temat efektywności jego nauczania, prawidłowości doboru metod i technik pracy z uczniem

II. Metody i formy oceniania - narzędzia oceniania:

1. sprawdziany
 2. kartkówki (10-15 min.) – mogą być zapowiedziane lub nie, obejmują zagadnienia z 3 ostatnich lekcji,
 3. kartkówki ze znajomości mapy,
 4. odpowiedzi ustne,
 5. zadania domowe – należy je odrabiać systematycznie, po każdej lekcji,
 6. diagnozy, zadania egzaminacyjne (gimnazjalne)
 7. projekty indywidualne lub grupowe,
 8. aktywność i praca na lekcji (indywidualna lub grupowa),
 9. przygotowanie i przeprowadzenie fragmentu lekcji,
 10. zeszyt przedmiotowy, karty pracy,
- Sprawdziany są obowiązkowe, obejmują materiał danego działu, poprzedzone tygodniową zapowiedzią, odnotowane w dzienniku lekcyjnym.
W przypadku nieobecności na sprawdzianie należy napisać go w ciągu 2 tygodni po powrocie ucznia do szkoły lub w dodatkowym terminie, wyznaczonym przez nauczyciela. Nieobecność na sprawdzianie oraz na dodatkowym terminie poprawy powoduje otrzymanie oceny niedostateczna.
Poprawa oceny niedostatecznej ze sprawdzianu odbywa się poza lekcjami wos-u na konsultacjach. Jedną pracę można poprawiać tylko jeden raz.
Prace pisemne powinny być ocenione i oddane w ciągu 2 tygodni. Nauczyciel oddając prace omawia je, podaje punktację i wskazuje mocne i słabe strony uczniów. Każdy uczeń otrzymuje pracę do wglądu wyłącznie na lekcji, na której nauczyciel rozdaje sprawdzone prace. Prace nie są wynoszone przez ucznia i pozostają do wglądu dla rodziców lub opiekunów. Wszystkie prace są archiwizowane przez 1 rok.
 - Kartkówki, obejmujące trzy ostatnie tematy, nie muszą być zapowiadane, jedynie kartkówki ze znajomości mapy będą zapowiadane.
 - Uczeń ma obowiązek odrabiania zadań domowych na czas wskazany przez nauczyciela. W przypadku oddania po terminie prac domowych długoterminowych, ocena za to zadanie ulega obniżeniu odpowiednio o jeden stopień za każdy tydzień zwłoki.
 - Uczeń nie może poprawić oceny z kartkówki, odpowiedzi ustnej, pracy na lekcji, zadania domowego, projektu.
 - Za aktywność na lekcji, przynoszenie pomocy dydaktycznych oraz pomoc innym uczniom w opanowaniu treści programowych, uczeń może otrzymać plus (+) lub ocenę bardzo dobrą. Trzy plusy oznaczają ocenę bardzo dobrą.

III. Sposoby i terminy diagnozowania

Lp.	klasa	Typ diagnozy	Termin
1.	2 alfa i 2 beta	Zadania egzaminacyjne	czerwiec 2016

IV. Sposób klasyfikowania:

Oceny cząstkowe wyrażone są w stopniach: 1, 2, 3, 4, 5, 6.

Sposób oceniania prac pisemnych wystawia się na podstawie przeliczenia punktów

90% - 100% - ocena bardzo dobra

76% - 89% - ocena dobra

55% – 75% - ocena dostateczna

40% - 54% - ocena dopuszczająca

0% - 39% - ocena niedostateczna

Na podstawie wyników wystawiana jest ocena semestralna/roczna z zastosowaniem średniej ważonej.

Ocena na koniec semestru/roku jest wyliczona ze **wszystkich** uzyskanych wyników z zastosowaniem **średniej ważonej** (ocena roczna jest wyliczona ze wszystkich wyników otrzymanych w ciągu roku szkolnego, tj. z I i II semestru):

- **waga 3** – sprawdziany, prace klasowe obejmujące cały dział, diagnozy, zadania egzaminacyjne oraz poprawy tych prac,
- **waga 2** – projekty, prezentacje, kartkówki, kartkówki z map i odpowiedzi ustne obejmujące 3 tematy, przygotowanie i przeprowadzenie lekcji,
- **waga 1** – zadania domowe, aktywność na lekcji, karty pracy.

Na koniec semestru nie przewiduje się dodatkowych sprawdzianów zaliczeniowych. Uzyskane stopnie w poszczególnych formach aktywności ucznia stanowią podstawę stopnia semestralnego/końcoworocznego.

Ocena klasyfikacyjna semestralna/roczna ustalana jest według następującego schematu:

Lp.	Zakres średniej ważonej obliczonej na podstawie wyników procentowych [%]	Zakres średniej ważonej obliczonej na podstawie ocen szkolnych (dziennik elektroniczny)	Ocena semestralna/roczna
1	0 – 39	0,00 – 1,75	niedostateczny
2	40 – 54	1,76 – 2,75	dopuszczający
3	55 – 75	2,76 – 3,75	dostateczny
4	76 – 89	3,76 – 4,75	dobry
5	90 – 100	4,76 – 5,00	bardzo dobry

V. Warunki poprawy oceny jednostkowej i klasyfikacyjnej (niedostatecznej semestralnej):

Ocenę niedostateczną ze sprawdzianu można poprawić. Poprawa jest dobrowolna, odbywa się poza lekcjami, w ciągu 1 tygodnia od rozdania prac i tylko 1 raz. Oceny z odpowiedzi ustnych, kartkówek i inne nie podlegają poprawie. Poprawie podlegają wyłącznie oceny niedostateczne ze sprawdzianów. Przy pisaniu poprawy sprawdzianu punktacja nie zmienia się, otrzymane oceny są wpisywane do dziennika (ocena niedostateczna z poprawy nie jest wpisywana powtórnie do dziennika).

VI. Warunki poprawy oceny klasyfikacyjnej (niedostatecznej semestralnej):

1. Uczeń lub jego rodzice (prawni opiekunowie) mają prawo wystąpić z pisemnym wnioskiem do nauczyciela prowadzącego zajęcia z wosu, o podwyższenie oceny z tych zajęć, w terminie nie dłuższym niż 3 dni od otrzymania informacji o przewidywanej dla niego semestralnej ocenie klasyfikacyjnej z wosu. Wniosek należy złożyć w sekretariacie szkoły.

UWAGA: Przewidywana ocena może ulec zmianie, po uwzględnieniu ostatnich prac kontrolnych.

2. Uczeń zobowiązany jest w przypadku chęci uzyskania oceny wyższej do napisania egzaminu semestralnego, który może zawierać zadania otwarte i zamknięte z semestru I. Zadania dostosowane są do profilu, poziomu klasy oraz do wymagań programowych na poszczególne oceny. Ocena uzyskana z testu jest jednoznaczna i nie podlega zmianie.
3. Wniosek o podwyższenie oceny można złożyć tylko wtedy, jeśli uczeń spełnia wszystkie poniższe warunki:
 - 1) ma bardzo wysoką frekwencję (co najmniej 90%) na zajęciach szkolnych, w szczególności na zajęciach edukacyjnych, z których wnioskuje o podwyższenie oceny,
 - 2) wszystkie opuszczone przez niego godziny są wiarygodnie usprawiedliwione, w szczególności dotyczy to nieobecności na zapowiadanych formach sprawdzania wiedzy i umiejętności,
 - 3) wszystkie prace pisemne tj. sprawdziany, testy, diagnozy, zapowiedziane kartkówki pisał w pierwszym terminie, na lekcji z klasą,
 - 4) na bieżąco wykonywał wszystkie zadawane prace domowe,
 - 5) wykorzystał wszystkie możliwości poprawy oceny zgodnie z obowiązującymi w szkole procedurami,
 - 6) nie otrzymał oceny niedostatecznej za „ściągnięcie”,
 - 7) w przypadku wnioskowania o ocenę najwyższą, celującą, brał udział i osiągał sukcesy w konkursach wiedzy o społeczeństwie na etapie wyższym niż szkolny.

VII. Warunki podwyższenia oceny końcowej na wyższą niż proponowana przez nauczyciela:

1. Uczeń lub jego rodzice (prawni opiekunowie) mają prawo wystąpić z pisemnym wnioskiem do nauczyciela prowadzącego zajęcia z wos-u, o podwyższenie oceny z tych zajęć, w terminie nie dłuższym niż 3 dni od otrzymania informacji o przewidywanej dla niego końcowej ocenie klasyfikacyjnej z geografii. Wniosek należy złożyć w sekretariacie szkoły.

UWAGA: Przewidywana ocena może ulec zmianie, po uwzględnieniu ostatnich prac kontrolnych.

2. Uczeń zobowiązany jest w przypadku chęci uzyskania oceny wyższej do napisania egzaminu rocznego, który może zawierać zadania otwarte i zamknięte z semestru I i II. Zadania dostosowane są do profilu, poziomu klasy oraz do wymagań programowych na poszczególne oceny. Ocena uzyskana z egzaminu jest jednoznaczna i nie podlega zmianie.
3. Wniosek o podwyższenie oceny można złożyć tylko wtedy, jeśli uczeń spełnia wszystkie poniższe warunki:
 - 1) ma bardzo wysoką frekwencję (co najmniej 90%) na zajęciach szkolnych, w szczególności na zajęciach edukacyjnych, z których wnioskuje o podwyższenie oceny,
 - 2) wszystkie opuszczone przez niego godziny są wiarygodnie usprawiedliwione, w szczególności dotyczy to nieobecności na zapowiadanych formach sprawdzania wiedzy i umiejętności,
 - 3) wszystkie prace pisemne tj. sprawdziany, testy, diagnozy, zapowiedziane kartkówki pisał w pierwszym terminie, na lekcji z klasą,
 - 4) na bieżąco wykonywał wszystkie zadawane prace domowe,
 - 5) wykorzystał wszystkie możliwości poprawy oceny zgodnie z obowiązującymi w szkole procedurami,
 - 6) nie otrzymał oceny niedostatecznej za „ściągnięcie”,
 - 7) w przypadku wnioskowania o ocenę najwyższą, celującą, brał udział i osiągał sukcesy w konkursach wiedzy o społeczeństwie na etapie wyższym niż szkolny.

VIII. Obowiązki i prawa ucznia na zajęciach lekcyjnych:

Każdy uczeń:

- ma prawo do nauki na lekcjach wos-u
- jest oceniany obiektywnie, a oceny które otrzymuje mają charakter jawny,
- ma prawo do pomocy merytorycznej i wychowawczej nauczyciela,

- ma prawo do nadrabiania braków w ramach konsultacji,
- ma prawo do zwolnienia ze sprawdzianu, kartkówki, odpowiedzi ustnej lub zadania domowego w wyjątkowych przypadkach losowych.

Uczniowie gimnazjum mają obowiązek prowadzenia:

- zeszytów przedmiotowych,
- kart pracy
- gimnazjalnych kart pracy

Na lekcjach wos-u jest zakaz używania telefonów komórkowych lub innych urządzeń elektronicznych. Uczniowie mają prawo do korzystania z kalkulatorów niewbudowanych w inne urządzenia elektroniczne.

Uczeń ma prawo do zgłoszenia nieprzygotowania do lekcji, zaraz po jej rozpoczęciu:

1. przy 1 godz. Wos-u w tygodniu – 1 nieprzygotowanie,
2. niewykorzystane nieprzygotowania nie przechodzą na następny semestr,
3. nieprzygotowania nie dotyczą zapowiedzianych prac pisemnych.

IX. Wymagania edukacyjne - oceniane aktywności ucznia (wiedza, umiejętności, postawy):

Ocena niedostateczna

Uczeń:

- pomimo pomocy nauczyciela nie potrafi się wypowiedzieć,
- nie opanował wiedzy i umiejętności w zakresie wymagań koniecznych niezbędnych do dalszego kształcenia,
- nie potrafi wykonać prostego polecenia,
- wykazuje się brakiem systematyczności i chęci do nauki,
- nie interesuje się przedmiotem.

Ocena dopuszczająca

Uczeń przy pomocy nauczyciela jest w stanie wykonać proste polecenia:

- ma braki w opanowaniu wiedzy i umiejętności, które są konieczne do dalszego kształcenia; posiada minimum wiedzy,
- nie potrafi sformułować jasnej wypowiedzi na tematy poruszane na lekcjach,
- jego postawa na lekcjach jest bierna, ale wykazuje chęć do współpracy,
- wie, co składa się na czynniki produkcji,
- zna i rozumie pojęcia: gospodarstwo domowe, gospodarka narodowa,
- potrafi wyjaśnić, na czy polega prywatyzacja i nacjonalizacja,
- potrafi wyjaśnić i omówić na przykładach funkcje pieniądza,
- wyjaśnia pojęcia: praca, rynek, gospodarka rynkowa, popyt, podaż, cena, bank, giełda, inflacja, towar, przedsiębiorstwo, pieniądz, moneta, banknot, budżet, podatek, bezrobocie, pracodawca, pracobiorca, eksport, import, reklama, terroryzm,
- wie, że celem działalności gospodarczej człowieka jest zaspokajanie własnych potrzeb, praca i umiejętności człowieka są warunkiem rozwoju jednostki i społeczeństwa, dlaczego obywatele powinni płacić podatki,
- wie, jakie są główne cele polskiej polityki zagranicznej,
- wie, dlaczego powstało NATO i jakie ma ono cele,
- zna historię integracji europejskiej,
- wymienia i wskazuje na mapie „starych i nowych” członków Unii Europejskiej,
- wie, jakie są filary funkcjonowania Unii Europejskiej,
- wie, dlaczego utworzono ONZ i jakie ma cele,
- wie, jakie są przyczyny współczesnych konfliktów międzynarodowych,
- wie, co oznacza określenie –biedne południe i bogata północ,
- wymienia główne zagrożenia ekologiczne dla Ziemi,

- wie, czym są i jakie są rodzaje potrzeb ludzkich,
- wie, jakie są sposoby gospodarowania,
- zna i rozumie pojęcia: akcje i obligacje,
- rozumie, dlaczego gospodarka polska wymagała reformy w 1989r.,
- rozumie, że praca jest formą aktywności charakterystycznej dla człowieka,
- wie, czym jest „barter”,
- wie, czym jest inflacja i hiperinflacja,
- wie, czym są banki i jak powstały,
- rozumie, dlaczego należy płacić podatki,

Ocena dostateczna

Uczeń:

- jest aktywny na lekcjach sporadycznie,
- jego wiedza jest wrywkowa i fragmentaryczna,
- ma problemy z samodzielnym sformułowaniem i uzasadnieniem swoich wypowiedzi,
- udziela odpowiedzi na proste pytania nauczyciela,
- wykonuje samodzielnie proste zadania, które przydzielili mu grupa,
- omawia proste diagramy, wykresy, tabele,
- rozumie, dlaczego sojusz z USA ma charakter strategiczny,
- rozumie, czym była *zimna wojna*,
- wie, czym zajmują się instytucje UE,
- rozumie, jak funkcjonuje jednolity rynek europejski,
- potrafi wyjaśnić, w jaki sposób z pomocy UE korzystają regiony,
- zna kompetencje głównych organów ONZ,
- wymienia i charakteryzuje najważniejsze konflikty międzynarodowe,
- potrafi scharakteryzować rozmiary biedy w krajach południa,
- rozumie, jakie zjawiska określamy mianem „globalnej wioski i globalizacji”,
- rozumie, na czym polegają i jak wpływają na stan naszej planety następujące zjawiska: efekt cieplarniany, dziura ozonowa, kwaśne deszcze,
- rozumie, jaką rolę odgrywają potrzeby w życiu człowieka, wyjaśnia pojęcie rzadkości dóbr oraz kosztów alternatywnych,
- wymienia i charakteryzuje cechy gospodarki rynkowej,
- wie, co to są podmioty gospodarcze,
- rozumie, na czym polega prawo popytu i podaży,
- rozumie, na czym polega recesja i deflacja

Ocena dobra

Uczeń:

- w dużej mierze opanował treści i umiejętności zawarte w programie,
- chętnie pracuje w grupie,
- jest aktywny na zajęciach,
- umiejętnie wykorzystuje zdobyte informacje,
- wykonuje samodzielnie typowe zadania związane z tokiem lekcji i zlecone przez nauczyciela,
- umie formułować proste, typowe wypowiedzi ustne i pisemne,
- potrafi interpretować diagramy, wykresy, mapki tematyczne, tabele,
- poprawnie stosuje pojęcia: budżet, podmiot gospodarczy, marketing, inwestor, makler, dywidenda, prawo handlowe, dochód narodowy, dochód narodowy per capita, deficyt budżetowy, rynek konsumenta, monopol, rynek pracy, transformacja, koniunktura, prywatyzacja, reprivatyzacja, „szara strefa”, Kodeks Pracy, reglamentacja, globalizacja, efekt cieplarniany, dziura ozonowa, kwaśne deszcze,
- rozumie, że podejmowanie decyzji ekonomicznych uwarunkowane jest wieloma czynnikami,
- wyjaśnia znaczenie pracy dla rozwoju człowieka,
- wymienia przyczyny i rodzaje bezrobocia,

- rozumie mechanizm powstawania inflacji,
- umie charakteryzować polską politykę europejską,
- potrafi charakteryzować polską politykę obronną,
- wie, czym zajmują się instytucje UE,
- wie, czy zajmują się ambasady i konsulaty,
- potrafi wyjaśnić, w jaki sposób z pomocy UE korzystają regiony,
- potrafi scharakteryzować działalność organizacji wyspecjalizowanych ONZ,
- rozumie, czym jest terroryzm,
- rozumie przyczyny i skutki biedy w krajach rozwijających się,
- wie, na czym polega globalizacja w sferze gospodarki i kultury,
- wyjaśnia, dlaczego zagłada lasów tropikalnych i niedobór wody są zagrożeniem dla przyrody i całego świata,
- wie, jakie są czynniki produkcji,
- rozumie rolę pracy w procesie zaspokajania potrzeb,
- wie, jakie są rodzaje własności,
- rozumie, czym jest budżet domowy,
- zna zasady racjonalnego gospodarowania pieniędzmi,
- wie, co to jest cena równowagi,
- rozumie, na czym polega mechanizm rynkowy,
- zna i odróżnia podstawowe formy pieniądza,

Ocena bardzo dobra

Uczeń:

- bardzo aktywnie uczestniczy w zajęciach,
- sprawnie samodzielnie posługuje się różnymi źródłami wiedzy, uzasadnia odpowiedzi korzystając z wiadomości prasowych i telewizyjnych,
- potrafi posługiwać się wcześniej wymienionymi pojęciami w określonych sytuacjach, tekstem konstytucji, na wybranych przykładach ocenić funkcjonowanie w praktyce zasad ustroju RP, wykorzystać wiedzę teoretyczną do oceny problemów, które są rozwiązywane przez władze centralne i samorządowe,
- uzasadnia własne poglądy i stanowiska,
- dokonuje samodzielnej oceny wydarzeń i zjawisk,
- dostrzega związki przyczynowo- skutkowe,
- potrafi łączyć wiedzę z różnych przedmiotów,
- potrafi interpretować diagramy, wykresy, tabele, mapki tematyczne i wyciągać wnioski,
- interpretuje teksty źródłowe,
- zna i cytuje maksymy filozofów i umie je zinterpretować,
- wyraża swoje opinie na temat terroryzmu i wie, czym jest terroryzm,
- umie charakteryzować polską politykę europejską,
- potrafi charakteryzować polską politykę obronną,
- potrafi wyjaśnić, jak jest realizowana zasada pomocniczości i solidarności,
- potrafi scharakteryzować korzyści wynikające dla obywateli i gospodarki polskiej z członkostwa w Unii Europejskiej,
- potrafi wyjaśnić, w jaki sposób z pomocy UE korzystają regiony,
- potrafi scharakteryzować działalność organizacji wyspecjalizowanych w ONZ,
- omawia konsekwencje konfliktów międzynarodowych i narodowościowych,
- posługuje się analizą SWOT do rozwiązywania zagadnień z dziedziny gospodarki lub polityki
- poprawnie stosuje pojęcia: PNB, PKB, akumulacja, spożycie, dług publiczny, reklama społeczna, mobilność zawodowa, liberalizm, interwencjonizm państwowy, bilans płatniczy, protekcjonizm, euroregiony, „globalna wioska”,
- rozumie związek między przedsiębiorczością a funkcjonowaniem przedsiębiorstwa i

gospodarki, znaczenie różnych podmiotów gospodarczych w funkcjonowaniu rynku, rolę giełdy, banków,,

- potrafi wyjaśnić, dlaczego inflacja jest szkodliwa dla gospodarki i konsumentów,
- rozumie rolę monopoli w gospodarce wolnorynkowej,

Ocena celująca

Uczeń:

- posiada wiedzę i umiejętności wykraczające poza program,
- rozwija własne zainteresowania,
- bierze udział z sukcesami w konkursach,
- jest bardzo aktywny na lekcjach,
- wykonuje szereg zadań dodatkowych z własnej inicjatywy,
- jest żywo zainteresowany tym, co dzieje się w Polsce i na świecie ,
- angażuje się w akcje o charakterze humanitarnym, ekologicznym, wolontariackim,
- umiejętnie formułuje argumenty, wypowiada się bardzo poprawnym językiem,
- potrafi doskonale zaplanować i zorganizować pracę swoją i innych.

X. Sposoby informowania uczniów:

Na pierwszej godzinie lekcyjnej w danym roku szkolnym (lekcja organizacyjna) nauczyciel zapoznaje uczniów z PSO. Wymagania na poszczególne oceny udostępnione są wszystkim uczniom na stronie internetowej szkoły. Oceny cząstkowe są jawne, oparte o opracowane kryteria.

Opracowała:
Anna Cichoniec